

A társadalmi konfliktusok szociológiája (BTSZA4020 BA)
Szociológia BA II. évf. (kollokvium)
Oktató: Fényes Hajnalka

letölthető: Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyv

https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/7378/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Számonkérés: A tételek alapján szóbeli vagy írásbeli vizsga

1. Konfliktus és harmóniaelméletek összehasonlítása, főbb képviselőinek munkássága (Fényes Hajnalka előadás és Andorka R.: Bevezetés a szociológiába Osiris 2006. 155-200. old.)

2-3. Marx: Konfliktuselmélet, társadalmi változás, formáció modell, forradalomelmélet. Osztályelmélet: osztályharc, polarizációs elmélet, mi az osztály, min alapul, objektív és szubjektív osztályérdek, magának való és magáért való osztály, tudatos forradalmi osztály, Marx munkásságának kritikája (Fényes Hajnalka előadás)

Kiselőadások:

Dahrendorf, Ralf (1997): Az osztálytársadalom modellje Karl Marxnál In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 138-155. (Gecser Otto et al: *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*)

Marx, Karl: A tőke. In: Felkai-Némedi-Somlai (2005, szerk.): *Olvasókönyv a szociológia történetéhez I*, UNK, Budapest, 171-174. o. és Marx: Kommunista kiáltvány, In: *Olvasókönyv I*, 133-141. o. (scannelve az elearningen)

4-5. Dahrendorf osztályelmélete, uralomelmélete, különbségek: Marx és Parsons Dahrendorf konfliktuselmélete, konfliktusok képződése, konfliktustípusok Martinez paradoxon, jogosultságok és ellátmányok, opciók, kötelékek, életesélyek, osztályelmélet, osztálynélküli társadalom? Osztály utáni konfliktus, munkatársadalom vége, underclass (osztály alattiak), anómia

Morel et al. (2004, szerk.): Konfliktuselmélet – Ralf Dahrendorf. In: Szociológiaelmélet Osiris, Bp. 181-200 (elvileg letölthető <https://www.szaktars.hu/osiris/view/morel-julius-bauer-eva-meleghy-tamas-niedenzu-heinz-jurgen-preglau-max-staubmann-helmut-szerk-szociologiaelmelet-osiris-tankonyvek-2000/?pg=46>)

Dahrendorf, R. (1994): A modern társadalmi konfliktus. Gondolat Kiadó. Bp. 21-57, 58-90, 225-260, 261-303. (1, 2. 7. 8. fejezet)
(Fényes Hajnalka előadás)

Kiselőadás:

Dahrendorf, R. (1997): Társadalmi struktúra, osztályérdekek és társadalmi konfliktus. In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 341-358. (Gecser Otto et al: *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*)

6. Wright: középosztályosodás vagy polarizáció, uralom- vagy kizsákmányolás elmélet, kettős osztályhelyzetek, négyféle kizsákmányolás: személyi javak (feud), fizikai javak (kapit), szervezési javak (államszoc), készségjavak (szoc), az osztályrendszerek jellemzői, a fejlett kapitalizmus osztályrendszere (3 dimenzió), a kizsákmányolási modellek előnyei

Wright, E, O (1997): Általános keretrendszer az osztálystruktúra elemzéséhez. In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 178-220. (*Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyv*)

7. Beck: fennmaradó egyenlőtlenség és szinteltolódás, individualizáció vs. új társadalmi mozgalmak, új közösségek egyes közös kockázatok mentén (problémaorientált szolidaritás)? kockázati társadalom, kockázatok individualizációja, a munkatársadalom vége Marx-i osztályok és Weber-i rendek vége, egyéni életvilágok, osztály utáni társadalom jellemzői

Beck, U (1997): Túl renden és osztályon? Társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmi individualizációs folyamatok és az új társadalmi alakulatok, identitások keletkezése In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 418-464. (*Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyv*)

8. Hradil (1995): Régi fogalmak és új struktúrák. Milió-, szubkultúra- és életstílus-kutatás a 80-as években in.: Andorka R., S. Hradil, J. L. Peschar (szerk.): Társadalmi rétegződés Aula 347-385. old. illetve másik cikket lásd *Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyvben (kisea)*

9. Bourdieu konfliktuselmélete, francia oktatási rendszer, tőkefajták, habitus

Bourdieu, P (1998): Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke In: Lengyel Gy. Szántó Z. (szerk.): Tőkefajták: A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája 155-177. (*Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyv*)

Bourdieu, P.: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. General Press, Budapest 53-91.

10. Szelényi három új osztály modellje (értelmiség útja az osztályhatalomhoz, új vállalkozók modell, menedzserkapitalizmus, új nagytőkés osztály?)

Előadás és Szelényi Iván (1990): Új osztály, állam politika. Európa Kiadó, Bp. 7-50, 51-98, 99-136, 137-164, 375-400 vagy *Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyv*

Kiselőadás:

Kolosi Tamás, Szelényi Iván (2010): Hogyan legyünk milliárdosok? Avagy a neoliberális etika és a posztkommunista kapitalizmus szelleme, Corvina, Budapest **(két részlet scennelve az elearningen)**

11. Blau szintéziselmélete

Blau (1997): Egyenlőtlenség és heterogenitás. In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 359-382. (*Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyv*)

12. Lenski szintéziselmélete, hatalomelmélet és legitimitáció, az osztály fogalmának kiterjesztése, osztályrendszerek

Lenski, G. E. (1997): Hatalom és privilégium. Elmélet a társadalmi rétegződésről. In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Válogatott tanulmányok. ÚMK, Budapest, 302-340. (*Gecser Otto et al: Társadalmi rétegződés olvasókönyv*)

TANTÁRGYLEÍRÁS**A tantárgy címe:** A survey technika alapjai II. (adatfeldolgozás, adatelemzés)**Kódja:** BTSZA404BA**Félév:**4.**Előfeltételek:****A tárgy típusa:** szeminárium/előadás/gyakorlat**Óraszám/hét:** 2**Kredit érték:** 3**Oktató:** Dr.Márton Sándor**A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:**

Az olyan módszertani, statisztikai ismeretek elmélyítése, melyek szükségesek, egy önálló saját kutatás elvégzésére. A Debrecen kutatáselvégzéséhez,prezentálásához megfelelő eszköztár kialakítása. Adatokat elemzése, ábrázolása az SPSS program segítségével.

A tantárgy minimum követelményei:

A Debrecen kutatás adatbázisainak megterve tervezése, elkészítése, rögzítése. Különböző adatformátumok konvertálása (excel, spss, és egyéb statisztikai programok által használt formátumok).

- leíró statisztikák készítése
- adatok kódolása, statisztikai táblák értelmezése

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- adatbázis létrehozása
- leíró statisztikák készítése
- az eredmények ábrákon való megjelenítése

A tantárgy témakörei:

1. Debrecen kutatáshoz kapcsolódó különböző témák szerint önálló adatgyűjtés, előadások készítése a következő témákban:
 - Debrecen története, népességének alakulása
 - településszerkezet kialakulása, változásai, sajátosságai
 - közlekedési hálózatának felépítése, működése
 - munkaerő piaci részvétel alakulása
 - oktatásban elfoglalt szerepe, helyzete
 - kulturális fejlődése, rendezvények, programok alakulása
 - sport (amatőr, professzionális) alakulása
2. Az SPSS program felépítése, adatbázis tervezése, adatok bevitele, rögzítése
3. Alapstatisztikák készítése, leválogatás, minták részekre bontása, különböző adatformátumokba mentése. SPSS outputok szerkesztése, más (pl. MS Office) programokba való exportálása. A gyakorlat során a korábbi Debrecen kutatások adatbázisait használjuk
4. Mintavételi eljárások bemutatása. A véletlen séta módszere a Debrecen kutatás adatfelvételénél
5. Adatok átkódolása, magasabb mérési szintű változókból alacsonyabb mérési szintűek készítése. A COMPUTE és a RECODE parancsok használata

6. Adatbázisok összeillesztése, mintavételi hibák kiküszöbölése, súlyozás

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

- 1 kiselőadás tartása a választott témakörben
- részvétel a Debrecen kutatás 2022-ben és a rögzített adatbázis leadása

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint):

Kötelező és ajánlott irodalom:

Barna Ildikó, Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Typotex Kiadó, 2008

Csendes Tibor: Bevezetés a számítógépes statisztikába, jegyzet, Novadat, Győr, 2001

HUZSVAI LÁSZLÓ (2004-2010): Biometria módszerek az SPSS-ben

Jánosa András: Adatelemzés számítógéppel, Perfekt, 2005. Budapest

Ketskemény László, Izsó Lajos (2005): Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Módszertani útmutató és feladatgyűjtemény statisztikai elemzésekhez. 459 oldal. Eötvös Kiadó. ISBN 963 463 823 6.

Ketskemény L., Izsó L., Könyves Tóth E. (2011): Bevezetés az IBM SPSS Statistics programrendszerbe. Artéria Stúdió

Sajtos László - Ariel, Mitev: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea 2007.

SPSS Inc. (1996-2006): SPSS for Windows User's Guide series. SPSS Inc. 444 N. Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611, USA. SPSS Inc. 444 N. Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611, USA.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szociológia VI. A survey technika alapjai: (adatfeldolgozás, adatelemzés)
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: gyakorlati jegy
Az oktató neve: Loncsák Noémi
Elérhetőség: loncsak.noemi@arts.unideb.hu

A tantárgy oktatási céljainak összegzése:

A kvantitatív adatelemzési módszerek megismertetése, az adatfeldolgozás alapjainak elsajátítása a kurzus célja. A társadalomtudományok területén a leggyakrabban használt módszer a survey, a félév során elsősorban ennek a módszernek a bemutatása, alkalmazása zajlik. A kurzus a korábbi módszertani tudásra építve a gyakorlatban kívánja megismertetni a hallgatókkal az egy és kétváltozós statisztikai elemzési módszereket. Az órák egy részében releváns szakirodalmak, elemzési módszerek elméleti elsajátítása zajlik, másik részében pedig SPSS program segítségével gyakorolhatják a hallgatók a legelemibb statisztikai módszereket.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- Bevezetés, célok, feladatok és határidők meghatározása
- Kutatási folyamat megismerése
- Kutatási változók, indexek, attribútumok, mérési skálák
- Attitűdérések, skálák, azok szerkesztése
- Szignifikanciaszint jelentése, tesztelése, a véletlen kérdése
- Adatelemzés, statisztikai eljárások, próbák
- Egyváltozós elemzések
- Keresztábra elemzések
- Survey kutatási eredmények értelmezése, prezentálása, adatvizualizáció
- Zárthelyi dolgozat megírása
- Félévértékelés, egyéni visszajelzések

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek, kompetenciák:

Adatelemzési módszerek alapjainak elsajátítása, SPSS program megismerése, adatok elemzése, prezentálása. A hallgatók megismerik és elsajátítják a leíró és az ok-okozati társadalomtudományi elemzés módszertanát, megalapozzák gyakorlati tudásukat a statisztikai adatelemzés témájában.

A kurzus teljesítése:

gyakorlati jegy, melynek feltétele az órai feladatok teljesítése, kiadott irodalmak feldolgozása, zárthelyi dolgozat teljesítése

Kötelező irodalom:

Babbie, E. (2003): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó

Héra Gábor – Ligeti György (2005): Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest, Osiris könyvkiadó

Moksony Ferenc (1999): Gondolatok és adatok. Társadalomtudományi elméletek empirikus ellenőrzése. Budapest, Osiris Kiadó

Sajtos László – Mitev Ariel (2007): SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Budapest, Alinea Kiadó

TANTÁRGYLEÍRÁS**A tantárgy címe:** Statisztika elemzés gyakorlat , SPSS**Kódja:** BTSZA 504**Félév:**4.**Előfeltételek:****A tárgy típusa:** szeminárium/előadás/gyakorlat**Óraszám/hét:** 2**Kredit érték:** 3**Oktató:** Márton Sándor**A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:**

Olyan módszertani, statisztikai ismeretek elsajátítása, melyek szükségesek, egy önálló saját kutatás elvégzésére. Saját kutatáselvégzéséhez,prezentálásához megfelelő eszköztár kialakítása. Adatokat elemzése, ábrázolása az SPSS program segítségével.

A tantárgy minimum követelményei:

Adott kutatások adatbázisainak tervezése, elkészítése. Különböző adatformátumok konvertálása (excel, spss, és egyéb statisztikai programok által használt formátumok).

- leíró statisztikák készítése
- adatok kódolása, statisztikai táblák értelmezése

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- adatbázis létrehozása
- leíró statisztikák készítése
- az eredmények ábrákon való megjelenítése

A tantárgy témakörei:

1. Az SPSS program felépítése, adatbázis tervezése, adatok bevitele, rögzítése
2. Alapstatisztikák készítése, leválogatás, minták részekre bontása, különböző adatformátumokba mentése. SPSS outputok szerkesztése, más (pl. MS Office) programokba való exportálása
3. Adatok átkódolása, magasabb mérési szintű változókból alacsonyabb mérési szintűek készítése. A COMPUTE és a RECODE parancsok használata
4. Adatbázisok összeillesztése, mintavételi hibák kiküszöbölése, súlyozás
5. Grafikus ábrázolási módok használata. Az elkészült grafikonok szerkesztése, más programokba való konvertálása (GRAPH, PIE, BAR, LINE, SCATTERPLOT parancsok használata)
6. Két változó közötti kapcsolat statisztikai vizsgálata. Hogyan választunk megfelelő statisztikai módszert az elemzésre?

Vizsgára bocsátás feltételei:

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

- a félév során minimum két zárthelyi dolgozat, ill. órai aktivitás figyelembe vétele

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint):

Kötelező és ajánlott irodalom:

Barna Ildikó, Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Typotex Kiadó, 2008

Csendes Tibor: Bevezetés a számítógépes statisztikába, jegyzet, Novadat, Győr, 2001 (150 o.).

HUZSVAI LÁSZLÓ (2004-2010): Biometria módszerek az SPSS-ben

Ketskemény László, Izsó Lajos (2005): Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Módszertani útmutató és feladatgyűjtemény statisztikai elemzésekhez. 459 oldal. Eötvös Kiadó. ISBN 963 463 823 6.

Ketskemény L., Izsó L., Könyves Tóth E. (2011): Bevezetés az IBM SPSS Statistics programrendszerbe. Artéria Stúdió

Sajtos László - Ariel, Mitev: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea 2007.

SPSS Inc. (1996-2006): SPSS for Windows User's Guide series. SPSS Inc. 444 N. Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611, USA. SPSS Inc. 444 N. Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611, USA.

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli): Terepgyakorlat III. (összefüggő nyári terepgyakorlat)

kreditértéke: 6

időtartama teljes idejű képzésben: **heti/4 óra**, részidejű képzésben: **--- hét/óra**

jellege: összefüggő tantervi helye: 5. félév

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Tartalmi leírás:

A terepgyakorlat és a kapcsolódó felkészítő kurzus (lásd a vonatkozó tematikát) célja végigvezetni a hallgatókat a szociológiai kutatás egyes lépésein. A nyári gyakorlatok során általában a régiókban lévő kistérség kisebb településein folytatunk kérdőíves és interjú kutatást, melyben elvárt a diákok aktív részvétele. Feladat az önálló kutatómunka lépéseinek elsajátítása: a kutatási terv készítésétől, az empirikus kutatás előkészítésén át a konkrét kutatás végrehajtásáig.

A gyakorlat során összetett módszertan (interjú, kérdőív lekérdezése, résztvevő megfigyelés, dokumentumelemzés) alkalmazásával érjük el a várható eredményt, egy esettanulmány elkészítését adott témakörben.

The aim of the field work and the related course (see the attached thematic) to guide students through the individual steps of sociology research. During the summer courses we usually perform quantitative (questionnaires) and qualitative (interviews) research in smaller settlements within our subregion where active student participation is expected. They need to learn the steps of own research from the preparation of the research plan and the empirical plan to the actual research implementation.

During the field work students use a complex methodology (interview, questionnaire, observation, document analysis) in order to prepare a case study.

Szakmai követelmények:

Hallgatókkal szemben támasztott követelmények a gyakorlat során, ill. eredményeként:

-A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a szociológiai kutatás folyamatát.

-Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat.

-Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat.

-Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket.

-Munkáját kapcsolatteremtés és -fenntartás, konfliktusmegoldási készség, problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A félévet gyakorlati jegy zárja. A jegyadás feltétele: részvétel a nyári gyakorlaton, kérdőív lekérdezés és interjúkészítés a követelmények szerint, esetleg adatrögzítés, interjú transzkribálás, és egyéb feladatok (pl. elemző szemináriumi dolgozat megírása) teljesítése.

A szakmai gyakorlólóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A DE Bölcsészettudományi Kar, Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke az adott félév kutatásához kapcsolódó partnerekkel köt megállapodásokat (pl. helyi önkormányzat, a témához kapcsolódó tevékenységekhez köthető civil és állami szervezetek) eseti jelleggel, az adott félévben aktuális konkrét kutatás megvalósításához kapcsolódóan.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A kutatás szervezését a Tanszék tantárgyért felelős oktatója végzi a terepkoordinátor segítségével. A terepen dolgozó kutatók, esetleg külső gyakorlatvezetők szakmai munkáját a gyakorlatot is irányító kutatásvezető ill. a terepgyakorlat előkészítő szeminárium oktatója is figyelemmel kíséri és a tapasztalatokat közvetíti a Tanszékvezető irányába.

Intézményi felelős (név, beosztás): Diebel Andrea, terepkoordinátor, oktató

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Terepgyakorlat III. előkészítő és feldolgozó szeminárium
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: gyakorlati jegy
Az oktató neve: Kukucska Zsuzsa
Elérhetőség: kukucska.zsuzsa@arts.unideb.hu

A tantárgy oktatási céljainak összegzése:

A kurzus során a hallgatók a Debrecen kutatás 2022 tartalmi prioritásaihoz igazított tematikai blokkokban megismerkednek az urbanizációs folyamatokkal, a városhasználattal, a városok gazdaságának és társadalmának szerkezetével, illetve működésével foglalkozó korábbi és jelenlegi kutatási irányok elméleti hátterével, alkalmazott módszereivel, valamint legfontosabb eredményekkel. Az összefüggések bemutatása mellett alapvető cél, hogy a hallgatók jártasságot szerezzenek a szakirodalmi előzmények összegyűjtése és feldolgozása terén. A félév épít a hallgatók önálló munkájára, amely magában foglalja az általuk választott témakörre vonatkozó szakirodalom összegyűjtését, és az órán megtartott előadások alapjaként szolgáló összegző feldolgozását.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- Városfejlődés, városszerkezet (urbanizáció fogalma, szakaszai, hatásai, városszerkezeti modellek)
- Városhasználat, térhasználat (városrészek kialakulása és funkciói, azok változása)
- Városi közbiztonság (biztonságerzet, devianciák, bűnözés)
- Közösségi terek, szabadterek használata (közösségelméletek, köztérhasználat)
- Kultúrafogyasztás (kulturális gazdaság, fogyasztási szokások és trendek)
- Kapcsolatok, társas kapcsolatok (szomszédsági viszonyok, kapcsolati hálók)
- Mobilitás, migráció (ingázás, városon belüli és kívüli költözések, mozgások, motivációk)
- Idegenellenesség (sztereotípiák, összetevők, tendenciák)
- Elégedettség és komfortosság (élettel való elégedettség szintje, a lakókörnyezet komfortosságát befolyásoló tényezők)
- Fenntarthatóság és fenntartható fejlődés

A kurzus teljesítése:

Gyakorlati jegy, melynek feltétele az órai feladatok teljesítése, kiadott irodalmak feldolgozása, valamint a házi dolgozat megírása

Kötelező irodalom:

Enyedi György (2011): A városnövekedésszakaszai–újragondolva. – Tér és Társadalom 25. évf., 1. szám, <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/1770/3533>

**DEBRECENI
EGYETEM**

DEBRECENI EGYETEM BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR
POLITIKATUDOMÁNYI ÉS SZOCIOLÓGIAI INTÉZET
Szociológia és Szociálpolitika Tanszék
H-4002 Debrecen, Egyetem tér 1, Pf.: 400
Tel: +36 52/512-900/22118, Fax: +36 52/512-749,
email: szocianszek@arts.unideb.hu

Enyedi György (2002): A városok kulturális gazdasága. – Földrajzi Értesítő 2002. LI. évf. 1-2. füzet, pp. 19-29. http://www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE2002/FE20021-2_19-29.pdf

Szirmai Viktória (szerk.) (2015): A területi egyenlőtlenségektől a társadalmi jól-lét felé. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár. 480 p. <http://mek.oszk.hu/15300/15390/15390.pdf>

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Terepgyakorlat III. előkészítő és feldolgozó szeminárium
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: gyakorlati jegy
Az oktató neve: Oláh Eszter
Elérhetőség: olah.eszter@arts.unideb.hu

A tantárgy oktatási céljainak összegzése:

A kurzus során a hallgatók a Debrecen kutatás 2022 tartalmi prioritásaihoz igazított tematikai blokkokban megismerkednek az urbanizációs folyamatokkal, a városhasználattal, a városok gazdaságának és társadalmának szerkezetével, illetve működésével foglalkozó korábbi és jelenlegi kutatási irányok elméleti hátterével, alkalmazott módszereivel, valamint legfontosabb eredményekkel. Az összefüggések bemutatása mellett alapvető cél, hogy a hallgatók jártasságot szerezzenek a szakirodalmi előzmények összegyűjtése és feldolgozása terén. A félév épít a hallgatók önálló munkájára, amely magában foglalja az általuk választott témakörre vonatkozó szakirodalom összegyűjtését, és az órán megtartott előadások alapjaként szolgáló összegző feldolgozását.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- Városfejlődés, városszerkezet (urbanizáció fogalma, szakaszai, hatásai, városszerkezeti modellek)
- Városhasználat, térhasználat (városrészek kialakulása és funkciói, azok változása)
- Városi közbiztonság (biztonságérzet, devianciák, bűnözés)
- Közösségi terek, szabadterek használata (közösségelméletek, köztérhasználat)
- Kultúrafogyasztás (kulturális gazdaság, fogyasztási szokások és trendek)
- Kapcsolatok, társas kapcsolatok (szomszédsági viszonyok, kapcsolati hálók)
- Mobilitás, migráció (ingázás, városon belüli és kívüli költözések, mozgások, motivációk)
- Idegenellenesség (sztereotípiák, összetevők, tendenciák)
- Elégedettség és komfortosság (élettel való elégedettség szintje, a lakókörnyezet komfortosságát befolyásoló tényezők)
- Fenntarthatóság és fenntartható fejlődés

A kurzus teljesítése:

Gyakorlati jegy, melynek feltétele az órai feladatok teljesítése, kiadott irodalmak feldolgozása, valamint a házi dolgozat megírása

Kötelező irodalom:

Enyedi György (2011): A városnövekedésszakaszai–újragondolva. – Tér és Társadalom 25. évf., 1. szám, <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/1770/3533>

**DEBRECENI
EGYETEM**

DEBRECENI EGYETEM BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR
POLITIKATUDOMÁNYI ÉS SZOCIOLÓGIAI INTÉZET
Szociológia és Szociálpolitika Tanszék
H-4002 Debrecen, Egyetem tér 1, Pf.: 400
Tel: +36 52/512-900/22118, Fax: +36 52/512-749,
email: szocianszek@arts.unideb.hu

Enyedi György (2002): A városok kulturális gazdasága. – Földrajzi Értesítő 2002. LI. évf. 1-2. füzet, pp. 19-29. http://www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE2002/FE20021-2_19-29.pdf

Szirmai Viktória (szerk.) (2015): A területi egyenlőtlenségektől a társadalmi jól-lét felé. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár. 480 p. <http://mek.oszk.hu/15300/15390/15390.pdf>

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Az interjúelemzés alapjai
Kreditek száma: 3
Tantárgy típusa: szeminárium
Teljesítés: gyakorlati jegy
Az oktatók neve: Loncsák Noémi
Elérhetőség: loncsak.noemi@arts.unideb.hu

A tantárgy oktatási céljainak összegzése:

A tárgy célja a hallgatók megismertetése a kvalitatív módszerekkel felvett adatok elemzési lehetőségeivel. A módszerek és technikák megismerése és elsajátítása a kurzus feladata, a hallgatókat gyakorlatorientált feladatokkal motiválva a kutatási kérdések megfogalmazására, releváns kérdések feltételére, valamint azok megválaszolására. Fontos elem, hogy a hallgatók az adatok felvétele után képessé váljanak a kapott információk értelmezésére, kutatási eredmények levonására. A félév során megismertetésre kerülnek a gyakran használt elemzési eljárások és a számítógépes kvalitatív elemzési szoftverek.

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

Az interjúelemzés alapjai kurzus során a hallgatóknak lehetőségük nyílik elsajátítani az interjúelemző módszereket, megismerkedhetnek továbbá napjainkban széles körben használt kvalitatív elemzési eljárásaival. A félév során elvégzett gyakorlati feladatokkal jobb elemző és értelmező kompetenciákra tehetnek szert.

A tantárgy részletes leírása (témakörök):

- Bevezetés, félév ismertetése, teljesítés feltételei
- Kutatásmódszertani ismétlés
- Interjú módszerek
- Interjú kódolása, fedlap, kódtábla
- Interjúkódolás gyakorlati feladatok
- Kutatási kérdések megfogalmazása
- Elemzési eljárások I.
- Elemzési eljárások II.
- Kutatási eredmények elkészítése, interjúrészletek
- Eredményközlési technikák, módszerek és eszközök
- Számítógépes kvalitatív elemzési szoftverek

A kurzus teljesítése:

A szeminárium teljesítésének feltétele az órai részvétel (három hiányzás megengedett), elvárás az órai aktivitás, az óráról órára kiadott feladatok elkészítése. Korábbi adatfelvételek interjúinak kódolása, elemzése, elemző dolgozat elkészítése.

Kötelező és ajánlott irodalom:

Bögre Zsuzsanna (2003): Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. Szociológiai Szemle 2003/1. 155-168.

Feischmidt Margit (2007): A sűrű leírás. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. PTE-BTK Kommunikáció- és médiatudományi Tanszék

Glózer Rita (2007): Diskurzuselemzés. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. PTE-BTK Kommunikáció- és médiatudományi Tanszék

Kovács Éva (2007): Interjú módszerek és technikák. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. PTE-BTK Kommunikáció- és médiatudományi Tanszék

Letenyei László (2006): Településkutatás. Résztevő megfigyelés. Tér és Társadalom. 20. évf. 2006/2. 143-156.

Marie Jahoda - Paul Felix Lazarsfeld - Hans Zeisel (1999): Marienthal - Szociográfiai kísérlet a tartós munkanélküliség hatásáról. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó

Solt Otília (1998): Interjúzni muszáj In: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I.

Váradi Mónika Mária (2007): Fókuszcsoportos interjú. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. PTE-BTK Kommunikáció- és médiatudományi Tanszék

Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Budapest, Osiris Kiadó

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: A projektmunka alapjai II.

A tantárgy kódja: BTSZA4080BA

A szak megnevezése (N/L):szociológia(BA)

Az oktató neve: dr. Ábrahám Katalin

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a projektmunka alapvető sajátosságaival, a projektek tervezésének folyamatával, feladataival. A félév során a hallgatók képessé válnak megalapozott projektcélok megfogalmazására, tevékenység, erőforrás és ütemezés tervezésére.

A félév témakörei

A projektmenedzsment elméleti alapjai.

Szükségletfeltárás, helyzetelemzés.

A projekt érdekeltségei, a partnerség szerepe.

Problémaelemzés, a projektcélok meghatározása.

Tevékenység- és idő tervezés.

Az indikátorok alkalmazása a projektek tervezésében és megvalósításában.

Erőforrás tervezés.

Projektek és környezetük.

A projektszervezet felállítása.

A projektek szakmai szervezése.

A félév értékelése

A félév gyakorlati jeggyel zárul, ezért legfeljebb három hiányzás lehetséges.

A szeminárium teljesítésének feltétele az órákon való aktív részvétel, zárthelyi dolgozatok eredményes megírása, az órákhoz kapcsolódó feladatok és gyakorlatok színvonalas teljesítése.

Irodalom

A szemináriumon elhangzott anyagok.

Ábrahám Katalin (szerk.) (2012): „Kincskereső” Gyermekek- és ifjúságpolitikai projektek. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen.

Boda Margit – Diebel Andrea – Prókai Orsolya (2008): „Munka-Kör” Csoportos módszerek, közösségi innovációk a támogatott álláskeresőknél. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, Debrecen.

Egri Imre: Projektmenedzsment.

http://www.nyf.hu/gtk/sites/www.nyf.hu.gtk/files/Letol_tananyag/Projektmenedzsment-Egri%20Imre.pdf

Görög Mihály (1999): Bevezetés a projektmenedzsmentbe. Aula Kiadó, Budapest.

Görög Mihály (2001): Általános projektmenedzsment. Aula Kiadó, Budapest.

Henczi Lajos – Murvai László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt., Budapest

Lockyer, K. – Gordon, J. (2000): Projektmenedzsment és hálós tervezési technikák. Kossuth Kiadó, Budapest.

Marosán György (2002): Stratégiai menedzsment. Zsigmond Király Főiskola, Budapest.

Milicz Ákos (2011): Civil projektmenedzsment – Sikeres projektek nonprofit szervezetekben. Ifjúsági Közélet Fejlesztéséért Alapítvány, Zalaegerszeg, http://www.ikfalapitvany.hu/civilprojektmenedzsment_001-148_full.pdf

Projektmenedzsment útmutató [elektronikus dokumentum]: PMBOK® guide (2020). Akadémiai Kiadó, Budapest, <https://mersz.hu/projektmenedzsment-utmutato-pmbok-guide>

Revita Alapítvány (2010): A szükségletfeltárás, igényfelmérés, helyzetelemzés elméleti és gyakorlati vonatkozásai.

Szűcs István, Nagy Adrián Szilárd (2015): A projektmenedzsment gyakorlata. Debreceni Egyetem, Debrecen, <https://dea.lib.unideb.hu/dea/handle/2437/216874>

Verzuh, Eric (2006): Projektmenedzsment. HVG, Budapest, <https://docplayer.hu/106813193-Projektmenedzsment-eric-verzuh.html>

Vörös Mihály László (2004): Versenyképes projektek és pályázatok. TRIU-MESTER Bt., Tatabánya.

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Konfliktuskezelési gyakorlatok

A tantárgy kódja: BTSZA4100BA

A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA

Az oktató neve: Dr. Mohácsi Márta

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja a konfliktusok dinamikáját jobban megérteni, rávilágítani a saját és idegen konfliktusmintákra, bővíteni a konfliktusokkal való bánásmód repertoárját. A tantárgy további célja, megismerni, hogyan keletkeznek konfliktusok és milyen tényezők segítik ezek kiéleződését, illetve annak a folyamatnak a megértése, amely egy konfliktus közben lejátszódik. Saját tanulási célok megfogalmazása, gyakorlati tanácsadás.

A tantárgy minimum követelményei

A témakör alapvető szakirodalmának ismerete.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

1. A konfliktusok dinamikája
2. A konfliktusok szintjei
3. Konfliktustípusok
4. A konfliktusok konstruktív legyőzése
5. Személyiségstílusok és konfliktusmenedzsment
6. Konfliktusok kiterjedési fokai
7. Konfliktusok kezdeményezése
8. Konfliktusok konstruktív kezdeményezése
9. Kritika kezelése
10. Konfliktusstílusok
11. Érzelmek kezelése
12. Konfliktusbeszélgetés

Vizsgára bocsátás feltételei

A tárgy gyakorlati jegy megszerzésével zárul, melyet a szorgalmi időszakban kell a hallgatónak teljesítenie. A szemináriumokról maximum három hiányzás engedélyezett.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A félév során szemináriumi dolgozat megírása és eredményes megvédése, aktív órai részvétel.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint) -

Kötelező irodalom

Eric Berne (2021): Emberi játszmák. Háttér Kiadó, Budapest

Daniel Goleman (2020): Érzelmi intelligencia. Háttér Kiadó, Budapest

Thomas Schmidt (2014): Konfliktuskezelési tréninggyakorlatok. Z-Press Kiadó, Miskolc

Az e-learning felületen megtalálható anyagok.

Ajánlott irodalom

Barbara Pease - Allan Pease (2019): A testbeszéd enciklopédiája. Park Könyvkiadó, Budapest

Daniel Goleman (2017): Társas intelligencia. Az emberi kapcsolatok új tudománya. Libri Kiadó, Budapest